

Quickscan flora en fauna

Cröddendijk 12, Lettele

Eelerwoude
kleurt het landelijk gebied

The logo for Eelerwoude features a stylized green and blue shape above the text. The text 'Eelerwoude' is in a bold, green, sans-serif font, and the tagline 'kleurt het landelijk gebied' is in a smaller, black, sans-serif font below it.

Quickscan flora en fauna

Cröddendijk 12, Lettele

Definitief

Opdrachtgever

Dienst Landelijk Gebied
T.a.v. R. Bongers
Rosendaalsestraat 64
6800 ED ARNHEM

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB Goor
T 0345 72 70 00
F 0345 72 70 10
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P7064
Datum: 28-1-2015
Projectleider: M. Elshof
Opgesteld: B.R. Haamberg
Gecontroleerd: R. Heins

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Voorgestane ontwikkeling	7
3	NATUURWETGEVING	8
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten	8
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998	10
3.3	Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur	10
4	METHODE	11
4.1	Bureauonderzoek	11
4.2	Terreinbezoek	11
5	BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN	12
5.1	Planten	12
5.2	Zoogdieren	12
5.3	Vogels	15
5.4	Overige soortgroepen	18
6	CONCLUSIE EN VERVOLG	19
6.1	Licht beschermde soorten	19
6.2	Nader onderzoek naar vleermuizen	19
6.3	Nader onderzoek naar huismus en maatregelen voor kerkuil	19
6.4	Behouden en verbeteren erfbeplanting essentieel	20
6.5	Aanbeveling	20
6.6	Geldigheid onderzoek	21
	LITERATUURLIJST	23

Begrenzing Projectgebied

Legenda

 Projectgebied

0 100 200 400 Meters

Figuur 1 Begrenzing projectgebied

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Cröddendijk 12 ligt een groot agrarisch erf met verschillende opstallen. De agrarische functie van de opstallen is komen te vervallen. Om de landschappelijke waarde in het gebied een kwaliteitsimpuls te geven is het plan opgevat om de aanwezige opstallen te slopen, waarna er herontwikkeling van het erf plaatsvindt door middel van het realiseren van nieuwe wooneenheden. In het plan is een optie opgenomen waarbij naast de aanwezige opstallen ook de voormalige bedrijfswoning wordt gesloopt.

In verband met de voorgenomen sloop van de opstallen en eventueel ook de bedrijfswoning is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en –beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan flora en fauna. De quickscan richt zich op het verkrijgen van een geïnformeerd beeld van de mogelijke consequenties vanuit de natuurwetgeving en -beleid. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de huidige situatie en de voorgestane ontwikkeling. Op basis van deze informatie is voorliggende toets uitgevoerd. Hoofdstuk 3 geeft een beknopte beschrijving van de natuurwetgeving en –beleid. De gehanteerde methodiek is beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden, wat de effecten van de ontwikkeling op deze soorten zijn en of een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van hoofdstuk 2 en de conclusie in Hoofdstuk 6.

Figuur 2 sfeerimpressie projectgebied

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied wordt begrenst door de Cröddendijk aan de noordkant en de Kiekebeltsweg aan de oostkant. De westzijde wordt begrensd door akkerland en de zuidkant door een naburig erf. Aan de noordwest kant van het erf bevindt zich de bedrijfswoning. De opstallen bevinden zich in het centrale deel van het erf en bestaan uit een voormalige koeienstal met één openzijde, een kapschuur, en bijgebouwen waaronder een schuur voor jongvee. Aan de noordzijde van het erf ligt een kuilplaat. Beplanting is spaarzaam aanwezig op en langs het erf. Met name langs de oostkant aan de Kiekebeltsweg staan een aantal oude zomer- en Amerikaanse eiken. Aan de oostkant staan tevens enige sparrenaanplant. Rondom de bedrijfswoning is zowel in- als uitheems groen aanwezig in de vorm van fruitbomen, berken en sierbeplanting van ondermeer hulst en magnolia. Hier hangen ook enkele nestkasten en ligt een kleine vijver. Het plangebied is spaarzaam verlicht, alleen op de kruising tussen de Cröddendijk en de Kiekebeltsweg en rondom de bedrijfswoning staat enige verlichting. Op circa 500 meter van het erf ligt een bosgebied. Figuur 1 toont het plangebied, figuur 2 een sfeerimpressie.

2.2 Voorgestane ontwikkeling

De voorgestane ontwikkeling betreft het slopen van de aanwezige opstallen van het erf, waarbij mogelijk de aanwezige bedrijfswoning gesloopt wordt. De opstallen hebben een gezamenlijk oppervlak van 1.624 m². Tevens wordt de mestkelder met een oppervlakte van 1.023 m² gesloopt. De kelder bevindt zich onder de aanwezige kuilplaten aan de noordkant van het erf. Naast de opstallen wordt ook een groot deel van de verharding verwijderd. De uitheemse beplanting wordt verwijderd, behoudens een Amerikaanse eik in de bestaande eikenlaan. Deze laan wordt verder versterkt door het aanplanten van nieuwe eiken. De ontwikkeling van het erf omvat het realiseren van twee woningbouw kavels van circa 1.000 m² per kavel, waarop een woning gerealiseerd kan worden van maximaal 750 m³ en een bijgebouw van maximaal 100 m². Verwacht wordt dat verlichting voornamelijk geconcentreerd wordt rondom de nieuw te realiseren woningen. Indien de aanwezige bedrijfswoning gehandhaafd blijft, wordt er vanuit gegaan dat een groot deel van de aanwezige (tuin) beplanting aanwezig blijft.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

	Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
Niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
Soorten van tabel 1 Lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
Soorten van tabel 2 Middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragscode of Ontheffing	Gedragscode of Ontheffing
Vogels	Gedragscode (of Ontheffing)	Gedragscode (of Ontheffing)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragscode of Ontheffing	Ontheffing
Soorten van tabel 3 Zwaarste beschermingsregime Bijlage 1 AMvB Bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragscode of Ontheffing	Ontheffing

Figuur 3. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden wordt niet verwacht dat de werkzaamheden een invloed hebben op aangewezen habitattypen en -soorten. Met de voorgenomen ontwikkeling wordt ook niet verwacht dat de kernopgaven van de Natura 2000-gebieden belemmerd worden in een mogelijke uitbreiding of kwaliteitsverbetering. Er wordt geen externe werking of cumulatie verwacht. Een vergunning of toetsing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS. Het plangebied ligt op enkele honderden meters van begrensd NNN/EHS-gebied. Van afname van areaal is geen sprake. Gelet op de aard, en kleinschaligheid van de ontwikkeling worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS -beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het gaat daarbij om een verkennend onderzoek waarbij een geïnformeerd wordt verkregen met betrekking tot de aanwezige flora en fauna. Het veldbezoek is uitgevoerd op woensdag 14 januari 2015 uitgevoerd, gedurende de middag door Bert Haamberg ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Onder bewolkte, droge omstandigheden bij een temperatuur van circa 6 graden Celsius. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

5

BESCHERMDE SOORTEN & EFFECTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Er is tijdens het veldbezoek geen beschermde flora aangetroffen. Gezien de periode van het jaar (winter) lag dit ook niet in de verwachting. Derhalve is een deskundigenbeoordeling van de potentiële aanwezigheid van beschermde planten op het erf uitgevoerd op basis van een biotooianalyse. Beplanting op het erf bestaat uit de eikenlaan aan de oostzijde van het terrein. Op het erf zelf zijn grote delen van het terrein verhard. Tussen de verharding bij de kuilplaten zijn enkele algemeen voorkomende kruiden vastgesteld waaronder gewone margriet, witte klaver, kleine ooievaarsbek, hoornbloem en akkerdistel. Gelet op het aanwezige biotoop bestaande uit grotendeels verhard terrein en groeiplaatsfactoren van tamelijk voedselrijke, verstoorde bodems wordt geen beschermde flora op de locatie verwacht

Effecten en advies

In het plangebied zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op het aanwezige terreintype met grootschalige verharding en voedselrijkdom zijn deze ook niet te verwachten.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foeragegebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, en mogelijk ook watervleermuis en rosse vleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonende soorten, rosse vleermuis en watervleermuis zijn hoofdzakelijk boombewonende vleermuissoorten terwijl gewone grootoorvleermuis en de ruige dwergvleermuis zowel boom- als gebouwbewonend zijn. De eikenlaan langs de oostkant van het erf bestaat uit oude eiken van geschikte diameter (>40 centimeter). In de Amerikaanse eik zijn geschikte holten aanwezig die een potentiële verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten kan bieden. De aanwezige bebouwing op het erf aan de Cröddendijk bestaat uit een viertal bouwwerken. Het woonhuis heeft een spouwmuur, een pannendak en is voorzien van houtwerk. Vanwege enkele openingen in onder andere de spouwmuur, en de ruimte tussen de laatste nokpan aan beide zijden van het dak is het object toegankelijk voor vleermuizen. Door de bouwkundige eigenschappen en de toegankelijkheid van het object kan het pand een functie als potentiële verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen vervullen. De voormalige koeienstal heeft een open voorzijde, is voorzien van een platendak en een lage spouwmuur. Vanwege de open voorzijde (tocht) en beperkte bufferende capaciteit lijkt de schuur ongeschikt als verblijfplaats omdat er voor vleermuizen een ongunstig microklimaat heerst. De kapschuur bestaat uit houtwerk met pengat verbindingen en een platendak. De voorzijde van het object is open. Enkele delen van de schuur zijn voorzien van houtenbetimmering. Evenals de koeischuur lijkt de kapschuur ongeschikt als verblijfplaats vanwege tocht, beperkte buffering en schommelende temperatuur. Het laatste object betreft eveneens een stal voor stalling van werktuigen en een deel voor jongvee. De stal is voorzien van een deels open platen dak, een enkelsteens muur en enige betimmering. De eigenschappen van het object zijn

vrijwel identiek aan de eerder beschreven koeienstal en kapschuur. Op basis van expertise lijkt ook dit object geen functie als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen te vervullen.

Foerageergebied en vliegroutes

Foeragegebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het is aannemelijk dat het erf en de nabije omgeving een functie als foerageergebied vervult voor vleermuizen, waarbij met name de aanwezige eikenlaan geschikt lijkt. Mogelijkerwijs heeft de aanwezige eikenlaan een functie als vliegroute.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Het veldbezoek heeft uitgewezen dat er op het erf in potentie geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn op het erf aan de Cröddendijk. Negatieve effecten op potentiële verblijfplaatsen in bomen worden niet verwacht omdat de aanwezige beplanting, waaronder de Amerikaanse eik met holten gespaard blijft, waardoor de functionaliteit gewaarborgd blijft. Bebouwing met een mogelijke functie als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen is ook aangetroffen. Waarbij met name het aanwezige woonhuis vanwege het gunstige microklimaat aantrekkelijk lijkt. Op basis van expertise lijken de overige opstallen minder geschikt. Indien wordt besloten om naast de opstallen ook het woonhuis te slopen is vervolgonderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.

Met betrekking tot foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen worden geen negatieve effecten verwacht, omdat de aanwezige beplanting (eikenlaan) behouden blijft. Verwacht wordt juist dat de herontwikkeling van het erf kan bijdragen aan een toename van geschikt foerageergebied door de aanplant van nieuw groen.

Conclusie: Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk indien het woonhuis wordt gesloopt..

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Het is aannemelijk dat het plangebied en de nabije omgeving onderdeel uitmaakt van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren waaronder egel, konijn, vos, haas, ree, kleine marterachtigen, mol en algemene (spits) muizensoorten, allen tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet.

Zwaarder beschermde (tabel 2) soort(en) zijn ook te verwachten, mogelijk maakt het erf onderdeel uit van het leefgebied van de steenmarter, welke een ruime verspreiding kent in de provincie Overijssel. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de soort aangetroffen. Aan de achterzijde van het erf is een in potentie geschikte rustplaats aanwezig voor de soort onder een steenhoop.

In de omgeving is eveneens het voorkomen bekend van de das en boommarter, beide een tabel 3 soort. De waarnemingen komen vermoedelijk uit bosgebieden ten oosten van het plangebied. Gelet op het aanwezige biotoop is het niet aannemelijk dat de soort ook op het erf voorkomt, verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Het is aannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de steenmarter. Daarnaast is er een potentiële verblijfplaats voor steenmarter aangetroffen in de vorm van een steenhoop. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen noch zichtbare aanwezigheid van de soort aangetroffen bij de steenhoop. Negatieve effecten op de soort worden niet verwacht gelet op het ruime alternatief aan geschikte verblijfplaatsen in de directe nabijheid van de projectlocatie.

Voor das en boommarter ontbreekt geschikt habitat binnen het plangebied. Verder is er onvoldoende dekking voor deze soorten aanwezig, dat niet wordt verwacht dat de projectlocatie een onderdeel uitmaakt van hun leefgebied.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Flora- en faunawet. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt,

gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Overige broedvogels

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van stedelijke en parkachtige omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn ondermeer huismus, koolmees, boomkruiper, merel en houtduif vastgesteld. Van de kerkuil en boerenzwaluw zijn sporen vastgesteld, waarbij het respectievelijk ging om braakballen en een oud nest. Van deze bovengenoemde soorten behoren de koolmees en de boerenzwaluw tot de zogenaamde categorie 5 van de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelsoorten' (zie kader).

Kader – Categorie 5 vogels

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook binnen het plangebied zijn aangetroffen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. De soorten uit categorie 5 vragen om extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Nesten van categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is op de projectlocatie de huismus vastgesteld. De vogels bevonden zich in een takkenril, waarbij het circa 40 exemplaren betrof. Op basis van expertise zijn potentiële nestplaatsen van de soort vooral te verwachten in het woonhuis, met name vanwege de aanwezigheid van een pannendak en de toegankelijkheid. Verblijfplaatsen in de overige opstallen zijn minder aannemelijk gezien de bouwkundige eigenschappen van deze objecten.

In de koeienstal- en kapschuur is aanwezigheid van de kerkuil vastgesteld aan de hand van braakballen. Geschikte broedgelegenheid voor kerkuil is niet aanwezig binnen een van de opstallen. Op basis van de hoeveelheid braakballen is het aannemelijk dat beide gebouwen een functie hebben als rustplaats voor de soort.

Categorie 5-soorten

Er zijn binnen het plangebied een aantal zgn. 'categorie 5-soorten' aangetroffen waaronder koolmees en boerenzwaluw. Het is daarbij aannemelijk dat deze soorten ook

binnen het plangebied broeden. Van de boerenwaluw is één nest aangetroffen in de koeienstal.

Effecten en ontheffing

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nestlocaties het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Huismus en kerkuil vallen onder deze bescherming. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van huismus worden niet verwacht, mits het woonhuis gespaard blijft. Ook de functionele leefomgeving blijft dan behouden voor de soort. Gelet op de aanwezigheid van de hoeveelheid braakballen is het aannemelijk dat de bebouwing in het plangebied een functie vervult als rustplaats voor de kerkuil. Geschikte nestgelegenheid, bijvoorbeeld in de vorm van een nestkast ontbreekt. Verwacht wordt dat de voorgenomen ontwikkeling leidt tot het verlies van de rustplaats. Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding kunnen worden voorkomen door het aanbieden van nieuwe verblijfplaatsen in de vorm van twee nestkasten. Essentieel daarbij betreft het gegeven dat het foerageergebied van de soort intact blijft en de aanwezige alternatieve uitwijkmogelijkheden voor de soort in de directe omgeving van het plangebied. Bovendien wordt verwacht dat de voorgenomen activiteit juist leidt tot geschikter foerageergebied vanwege de kleinschalige erfontwikkeling met bijbehorende vegetatie. Voor het aanbrengen van nieuwe verblijfplaatsen in de vorm van twee nestkasten kan contact worden opgenomen met de lokale vogelwerkgroep.

Categorie-5 soorten

Van de boerenwaluw is één nest aangetroffen in de koeienstal. Als gevolg van de voorgenomen activiteit zal deze verblijfplaats verloren gaan. Gelet op het geschikte aanwezige biotoop voor de soort in de directe omgeving van het plangebied, het feit dat het slechts één nest betreft wordt het nemen van extra maatregelen niet noodzakelijk geacht. Verwacht wordt dat de ingreep juist leidt tot een toename van geschikt leefgebied voor deze soortgroep.

Aanbevelingen

Geadviseerd wordt om de nieuwe woningen geschikt te maken voor huismussen. Dit kan door bijvoorbeeld vogelvides te realiseren in de nieuwbouw woningen. Het aanbrengen van zgn. 'vogelvides' in de nieuwbouw is een maatregel die op een aantal plaatsen al met succes is toegepast. Essentieel is ook dat in de omgeving van de nestlocaties voldoende dekking aanwezig is in de vorm van dichte bosschages met voldoende voedsel.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor broedvogels wordt niet noodzakelijk geacht, mits het woonhuis aanwezig blijft en er voor kerkuil maatregelen worden getroffen in de vorm van minimaal twee kerkuilenkasten, ter compensatie voor het verlies van de rustplaats.

5.4 Overige soortgroepen

Voorkomen en functie

Gelet op het aanwezige terreintype maakt de tuin binnen het plangebied onderdeel uit van het landbiotoop van enkele, in Nederland algemeen voorkomende amfibieën zoals de bruine kikker en de gewone pad. Waterelementen ontbreken in het plangebied grotendeels, behoudens een kleine vijver. Zwaardere beschermde amfibieënsoorten worden op basis van het aanwezige biotoop en bekende verspreiding niet verwacht. Reptielen worden eveneens niet verwacht op de projectlocatie. Verspreiding van deze soortgroep beperkt zich op de pleistocene zandgrond voornamelijk tot natuurgebieden zoals heideterreinen en randen van vennen. Bovendien ontbreekt structuurrijke vegetatie voor deze soortgroep op de projectlocatie. Vanwege het ontbreken van watergangen worden vissen niet verwacht op het terrein. Beschermde ongewervelde soorten worden ook niet verwacht, evenals de soortgroep reptielen zijn deze soorten voornamelijk gebonden aan natuurterreinen.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Wel geldt de algemeen geldende zorgplicht. Verwacht wordt dat de ontwikkeling op termijn leidt tot verbetering van het leefgebied voor de bovengenoemde soorten vanwege de toename van het aantal potentiële verblijfplaatsen. Reptielen, vissen en overige ongewervelden worden op basis van het aanwezige biotoop en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor de overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

6

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van deze quickscan wordt geen toetsing van de effecten van de ontwikkeling op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) noodzakelijk geacht. Beschermde (Flora- en faunawet) soorten worden wel verwacht.

Op basis van deze quickscan wordt geconstateerd dat in het onderzoeksgebied een potentiële habitat biedt voor een aantal beschermde soorten. Hoewel er geen gerichte veldinventarisatie heeft plaatsgevonden, is op basis van de beschikbare literatuurgegevens en een veldbezoek vastgesteld dat het terrein mogelijk van belang is voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde vleermuizen en broedvogels.

6.1 Licht beschermde soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

6.2 Nader onderzoek naar vleermuizen

Op basis van deze quickscan wordt nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen geadviseerd, waarbij kan worden vastgesteld of het aanwezige woonhuis een functie als verblijfplaats voor deze soortgroep vervult. Indien de bestaande woning behouden blijft, is er geen nader onderzoek naar (gebouw) bewonende vleermuizen noodzakelijk.

6.3 Nader onderzoek naar huismus en maatregelen voor kerkuil

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord.

Op basis van deze quickscan wordt nader onderzoek naar het voorkomen van huismus in de broedtijd geadviseerd, waarbij kan worden vastgesteld of het aanwezige woonhuis een functie als nestplaats vervult. Indien de bestaande woning behouden blijft, is er geen nader onderzoek naar de huismus noodzakelijk.

Om negatieve effecten op de kerkuil te voorkomen is het noodzakelijk compenserende maatregelen in de vorm van minimaal twee nestkasten te treffen. Daarbij is het essentieel dat de nestkasten zo spoedig mogelijk worden aangebracht, ruim voor aanvang van de voorgestane ontwikkeling. Het correct plaatsen van nestkasten vraagt specifieke kennis en expertise, de nieuwe nestkasten moeten in nauwe samenwerking met een expert geplaatst worden. Daarbij kan ondermeer gebruik worden gemaakt van de expertise van de lokale vogelwerkgroep.

6.4 Behouden en verbeteren erfbeplanting essentieel

Voor diverse beschermde soorten (ondermeer huismus, vleermuizen) in het plangebied is de aanwezigheid van de erfbeplanting in het gebied essentieel. Tijdens de gehele ontwikkeling moet deze beplanting aanwezig blijven. Het valt aan te bevelen om enkele groenblijvende heesters waaronder de aanwezige hulst te behouden op het erf. Mocht blijken dat er toch geen erfbeplanting wordt toegevoegd of dat er gedurende enig moment in de ontwikkeling geen erfbeplanting aanwezig is op het terrein, dan kan er toch sprake zijn van een aantasting van het leefgebied van beschermde soorten.

6.5 Aanbeveling

Geadviseerd wordt om de nieuwe woningen geschikt te maken voor huismussen. Dit kan door bijvoorbeeld vogelvides te realiseren in de nieuwbouw woningen. Het aanbrengen van zgn. 'vogelvides' in de nieuwbouw is een maatregel die op een aantal plaatsen al met succes is toegepast. Essentieel is ook dat in de omgeving van de nestlocaties voldoende dekking aanwezig is in de vorm van dichte bosschages met voldoende voedsel.

Figuur 3 Voorbeeld van een vogelvide voor de huismus (Bron: Vogelbescherming, Nederland).

6.6 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):
“ Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

LITERATUURLIJST

- Bergmans, W. en A. Zuiderwijk (1986). *Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun Bedreiging*. Utrecht: KNNV.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland, - Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Nie H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Media Publishing, Doetinchem.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thijssen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Douma M, C.P.M Zoon & A.D Bode (2011). *De zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010*. Uitgeverij Profiel, Bedum
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Landschapsbeheer Flevoland (2011). *Vleermuisvriendelijk bouwen. Een handreiking voor huiseigenaar, architect en beleidsmedewerker*. Een samenwerking tussen Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdierverseniging en Tauw bv. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdierverseniging.nl

- www.ravon.nl

- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl

- ndff-ecogrid.nl